Journal of Social Intervention: Theory and Practice – 2026 – Volume 35, Issue 3, pp. 26–46
https://doi.org/10.54431/jsi.918

ISSN: 1876-8830
URL: http://www.journalsi.org
Publisher: Hanze University of Applied Sciences / NHL Stenden University of Applied Sciences Open Access Journals
Copyright: this work has been published under a Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 3.0 Netherlands License

Dirk Geldof - socioloog, hoogleraar aan de Faculteit Ontwerpwetenschappen van de Universiteit Antwerpen en senior onderzoeker bij het Kenniscentrum Gezinswetenschappen Odisee Hogeschool.

Katja Fournier - politicoloog en hoofdonderzoekster "Kind in een asielcentrum" aan het Kenniscentrum Gezinswetenschappen Odisee Hogeschool

Kaat Van Acker - onderzoekster, psycholoog en docent bij het Onderzoekscentrum Sociaal Werk Odisee Hogeschool en gastdocent aan de KU Leuven

An Piessens - pedagoog, senior onderzoeker aan het Onderzoekscentrum Pedagogie in Praktijk van Karel de Grote Hogeschool, in Antwerpen

Correspondence to: Dirk Geldof
E-mail: Dirk.geldof@odisee.be
Category: Research

WERKEN AAN KINDERRECHTEN IN DE ASIELOPVANG. REFLECTIES NA VIJF JAAR ACTIEONDERZOEK IN DE BELGISCHE ASIELOPVANG

WORKING TO PROMOTE CHILDREN'S RIGHTS IN ASYLUM RECEPTION CENTRES. REFLECTIONS FOLLOWING FIVE YEARS OF ACTION RESEARCH IN BELGIAN ASYLUM RECEPTION CENTRES

DIRK GELDOF,
KATJA FOURNIER,
KAAT VAN ACKER,
AN PIESSENS

SAMENVATTING

België en Nederland willen minder asielaanvragen. Daarom besparen ze fors op asielopvang. De Belgische regering wil de opvangcapaciteit afbouwen en het budget meer dan halveren. De kwaliteitslat komt zo steeds lager te liggen, zowel voor wie in asielopvang verblijft als voor wie er werkt. Dit artikel reflecteert na vijf jaar (actie)onderzoek naar kinderen en gezinnen in opvangcentra voor asielzoekers in België. Het project omvatte zowel kwalitatief onderzoek als vormingen en trajectbegeleidingen in 12 opvangcentra in België. Drie vragen staan centraal in dit artikel: (1) Hoe kunnen we het leven van kinderen in de Belgische asielopvang begrijpen vanuit een kinderrechtenperspectief? (2) Wat betekent de beleidsmatig georganiseerde opvangcrisis voor de opvangmedewerkers? En wat delen bewoners en opvangmedewerkers in deze context? (3) Het artikel eindigt met een beleidsreflectie: wat is er nodig voor een humane(re) asielopvang? Vormen kinderrechten nog een minimale 'basic'? Hoe ver kunnen opvangmedewerkers meegaan in een beleid dat de druk op het opvangnetwerk verder dreigt te verhogen? De bevindingen tonen dat de huidige organisatie van de opvang structureel tekortschiet in het realiseren van kinderrechten. De marge voor sociale interventie wordt door deze structurele beleidscontext zwaar beperkt.

TREFWOORDEN

asielopvang, kindgericht werken, kinderrechten, toxische gewenning, veiligheid

ABSTRACT

Belgium and the Netherlands want fewer asylum applications. To this end, substantial cuts to asylum reception services are made. The Belgian government intends to reduce reception capacity and cut the budget by more than half. As a result, standards are falling ever lower, both for those staying in asylum reception centres and for those working there. This article reflects on five years of (action) research into children and families in asylum seeker reception centres in Belgium. The project comprised both qualitative research and training and support programmes in 12 reception centres in Belgium. This article addresses three central questions: How can the lives of children asylum accommodation be assessed from a children's rights perspective? Secondly, what does this policy-driven reception crisis mean for reception centre staff, and what do residents and staff share in this context? The article concludes with a policy question: what is needed for a (more) humane asylum reception system? Do children's rights still constitute a minimum 'basic' standard? How far can reception centre staff go along with a policy that threatens to further increase the pressure on

the reception network? The findings show that the current organisation of the reception system is structurally failing to realise children's rights. The scope for social intervention is severely limited by this structural policy context.

KEYWORDS

asylum reception, child-centred approach, children's rights, toxic habituation, safety

INLEIDING

België en Nederland beweren allebei dat ze het strengste asielbeleid ooit hebben. Beide regeringen willen het aantal asielaanvragen naar beneden en fors besparen op asielopvang (Geldof et al., 2025a). Ook elders in Europa staat het recht op internationale bescherming onder druk. De internationale verplichtingen van EU-landen in het kader van de Conventie van Geneve worden steeds vaker geminimaliseerd of genegeerd. De verwachtingen over een menswaardige asielopvang komen steeds lager te liggen, niet alleen voor wie in asielopvang verblijft, maar noodgedwongen ook voor wie er werkt. Kan er nog kwaliteitsvolle opvang geboden worden?

Op basis van vijf jaar (actie)onderzoek in opvangcentra voor asielzoekers in België maken we in dit artikel een balans van de opvang van gezinnen en jonge kinderen en reflecteren we over de impact en beperkingen van de interventies in dit actieonderzoek. Na een schets van het onderzoek en de context behandelen we drie vragen. Hoe is het gesteld met de kwaliteit van de asielopvang van kinderen en gezinnen, vanuit een kinderrechtenperspectief? Ten tweede analyseren we wat de beleidsmatig georganiseerde opvangcrisis betekent voor de opvangmedewerkers: wat bewoners en opvangmedewerkers delen in deze context en welke ruimte er dan is voor sociale interventies? Ten slotte reflecteren we over een aantal beleidsvragen: wat is er nodig voor een humane(re) asielopvang? Vormen kinderrechten nog een minimale 'basic'? Hoe ver kunnen opvangmedewerkers meegaan in een beleid dat de druk op het opvangnetwerk verder dreigt te verhogen en de lat lager wil leggen?

VIJF JAAR ACTIEONDERZOEK NAAR KINDEREN IN ASIELOPVANG IN BELGIË

Op 1 maart 2026 verblijven 31.989 asielzoekers in het opvangnetwerk in België. Meer dan 30% van de bewoners in dat opvangnetwerk is minderjarig. Van die groep is 65% (ongeveer 6.700

kinderen) jonger dan twaalf jaar. Ongeveer 15% (of 1.600) minderjarigen zijn niet begeleid door een ouder, voogd of familielid. Voor meer dan 10.000 kinderen en jongeren is het opvangcentrum gedurende een deel van hun kindertijd een tijdelijk thuis. 'Tijdelijk' kan variëren van enkele maanden tot enkele jaren, met een gemiddelde verblijfstijd van asielzoekers in opvang van anderhalf jaar.

Kansen voor begeleide kinderen in opvang versterken

In 2020 startte aan het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de Odisee Hogeschool het AMIF-project 'Kansen voor begeleide kinderen in asielopvang vergroten'. In tegenstelling tot Nederland (Kloosterboer, 2009; Zijlstra et al., 2020) bestond daar in België amper onderzoek over. Ons onderzoek startte met 149 diepte-interviews, waaronder 38 kinderen, meer dan 50 ouders en ruim 50 opvangmedewerkers en experten. Alle interviews werden getranscribeerd en in NVIVO geanalyseerd (Fournier et al., 2022). De basisvragen waren:

- Wat betekent het voor een kind om op te groeien in een opvangcentrum?
- Wat betekent het voor ouders om kinderen op te voeden in een opvangcentrum?
- Wat betekent het voor opvangmedewerkers om te werken in een opvangcentrum en daar kinderen en gezinnen te begeleiden?
- Wat is er nodig voor om aan de basisvereisten van kind- en gezinsvriendelijkheid te voldoen?

De resultaten van dit onderzoek vormden de basis voor de ontwikkeling van een visietekst over de bouwstenen van een kind- en gezinsvriendelijke asielopvang (Fournier et al., 2021), in co-creatie met de opvangpartners. De visietekst formuleerde acht leidende principes voor een kind- en gezinsvriendelijke opvang, gebaseerd op de kinderrechten (United Nations, 1989; Vandenhole et al., 2024), de internationale verplichtingen vanuit de asielwetgeving en de literatuur over '*the best interest of the child*' (United Nations, 2013). Die leidende principes zijn geformuleerd als basisvereisten die samen alle essentiële aspecten van het welzijn van kinderen in asielopvang waarborgen: bescherming, ondersteuning van positieve gezinsdynamieken, gezondheid, onderwijs, juridische begeleiding, spel, identiteit en participatie. Ze zorgen ervoor dat kinderen niet enkel veilig en verzorgd zijn, maar ook kansen krijgen om zich te ontwikkelen, veerkracht op te bouwen en actief deel te nemen aan hun omgeving. De principes hangen samen en versterken elkaar. Ze vormen een noodzakelijk fundament om kinderrechten in de asielopvang concreet en duurzaam te realiseren (Fournier et al., 2026).

Het boek 'Kind zijn in een asielcentrum. Kansen versterken voor gezinnen na de vlucht' (Fournier et al., 2022) rapporteert over het onderzoek en geeft de stem weer van kinderen en ouders in asielopvang, en die van opvangmedewerkers. Het signaleert waar kinderrechten vandaag geschonden worden, maar het reikt ook handvatten aan om de kindvisie in de praktijk stap voor stap dichterbij te brengen. In dit actieonderzoek ging het niet alleen om het in beeld brengen van de leefomstandigheden van kinderen en gezinnen in asielopvang, maar ook om daadwerkelijk te interveniëren om deze te verbeteren. Op vraag van Fedasil en opnieuw in co-creatie met de opvangpartners ontwikkelden we daarvoor bij een tweetalig vormingsaanbod met een basismodule over kind- en gezinsvriendelijke opvang, één over positieve gezinsdynamieken en een module om veiligheid te bevorderen van kinderen en gezinnen in de opvang. Tussen 2020 en 2022 volgden ruim 350 opvangmedewerkers één of meerdere van deze vormingen.

Hoe beleven kinderen in asielcentra hun vrije tijd en schooltijd?

In diezelfde periode liep aan de KdG Hogeschool een onderzoek naar de beleving van kinderen tussen zes en twaalf van hun vrije tijd en schooltijd in twee opvangcentra voor asielzoekers, eveneens vanuit een kinderrechtenkader. 34 kinderen werkten mee aan een intensief onderzoekstraject, dat inzicht bood in hun beleving van vrije tijd en schooltijd, en een breder beeld gaf van wat kinderen in een opvangcentrum bezighoudt. De resultaten zijn verwerkt in het onderzoeksrapport 'Onderweg. Hoe kinderen op de vlucht hun vrije tijd en schooltijd beleven' (Van Daele & Piessens, 2021) en in de narratieve website 'Onderweg' (https://onderweg.kdg.be).

Van onderzoek naar interventie: een kindvisie voor de asielopvang operationaliseren

In 2023 kreeg het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de Odisee Hogeschool, in partnerschap met 'Défense des Enfants International' (DEI) en KdG Hogeschool, de kans om deze kindvisie verder te operationaliseren in een actieonderzoek in de opvangcentra (AMIF-project 093-125), onder begeleiding van Fedasil. In dit project ontwikkelden we het analyse-instrument 'Hoe kindvriendelijk is je asielcentrum?' (Fournier et al., 2024), waarin we de kindvisie operationaliseerden zodat opvangmedewerkers konden nagaan waar het centrum de kindvisie al toepaste, en welke verbeterpunten er waren. Aanvullend ontwikkelden we het belevingsinstrument 'Het centrum door kinderogen' (Piessens & Van Daele, 2025), dat het belang schetste van kinderparticipatie in asielcentra, aan de hand van concrete methodieken voor opvangmedewerkers.

Drie aanvullende vormingsmodules zagen het licht, gericht op de omgang met jongeren die seksueel grensoverschrijdend gedrag stellen, op het gebruik van het analyse-instrument over kindvriendelijkheid en op kindvriendelijke informatie en participatie. Bijna 500 opvangmedewerkers namen tussen 2023 en 2025 deel aan één of meerdere vormingen.

Naast de materiaalontwikkeling en de vormingen, vormden de trajectbegeleidingen een belangrijke interventie voor de operationalisering van de kindvisie. Ze vonden plaats in 12 opvangcentra in 2024 en 2025. Ieder traject bevatte tien sessies van een halve of een hele dag met een multidisciplinair kernteam per centrum. De trajectbegeleidingen vonden plaats verspreid over België, verdeeld over de verschillende opvangpartners: Fedasil, Croix Rouge, Rode Kruis en Caritas. Het aantal deelnemers aan sessies varieerde tussen vijf en twintig opvangmedewerkers. Behalve de sessies met het kernteam, bevatten de meeste trajectbegeleidingen ook participatieve activiteiten met kinderen en/of ouders om hun beleving te integreren in het traject.

Elk begeleidingstraject vertrok vanuit concrete ervaringen, vragen en vaardigheden van de opvangmedewerkers en werd gestoffeerd met inzichten uit de onderzoeken en de ontwikkelde kindvisie. Het eindrapport 'Kinderrechten en veiligheid: basics voor het opvangbeleid' (Fournier et al., 2025; zie ook Geldof et al., 2025b) bundelt de inzichten uit vijf jaar (actie)onderzoek en trajectbegeleiding. In dit artikel bouwen we hier op verder. We bespreken sleutelaspecten toe die niet alleen voor België, maar ook voor het Nederlandse asielbeleid van belang zijn en reflecteren over de resultaten en beperkingen van het actieonderzoek.

Meervoudige positionaliteit

Actieonderzoek in de context van een bijna genormaliseerde opvangcrisis (Fournier et al., 2025) vereist een voortdurende reflectie over de rol en verantwoordelijkheid als onderzoeker. Doorheen het project was onze rol er één van meervoudige positionaliteit. Afhankelijk van het moment traden we op, of werden we benaderd, als onderzoeker, vormingsmedewerker, intervisiebegeleider, coach, vertrouwenspersoon, kinderrechtenambassadeur, bemiddelaar, externe expert of getuige. Hoewel deze rollen elkaar konden versterken, brachten ze ook momenten van twijfel met zich mee over de reikwijdte van ons handelen. Dit leidde tot ethische vraagstukken en plaatste ons regelmatig in een ambigue positie.

De trajecten vroegen voortdurend om een evenwicht tussen samenwerking en confrontatie, tussen een goede werkrelatie én het delen van confronterende observaties. Onze werkwijze

van 'confronterend motiveren' vertrok vanuit inleving in de leefwereld van kinderen en gezinnen in een opvangcentrum. Van daaruit probeerden we opvangmedewerkers te motiveren tot interne verandering, gericht op aspecten binnen hun invloed. Voortbouwend op de sterke waardengedrevenheid van de opvangmedewerkers stimuleerden we doorheen de trajectbegeleidingen soms ook kleine vormen van verzet: het oprekken van interne kaders en verzet tegen de verharding in de sector, met als doel om nieuwe perspectieven te openen.

HET LEVEN VAN KINDEREN EN GEZINNEN IN DE ASIELOPVANG IN BELGIË

Wat leerden we over de leefomstandigheden van kinderen en gezinnen in de asielopvang in België? Welke interventies zorgden voor verbetering? Het aantal kinderen en gezinnen in het Belgische opvangnetwerk neemt toe, terwijl de realisatie van kinderrechten onder druk blijft staan. In verschillende centra zijn fundamentele rechten, waaronder zelfs de fysieke integriteit van kinderen, niet gegarandeerd. Deze schendingen zijn niet louter contextueel, maar het resultaat van beleidskeuzes.

We bespreken het leven van kinderen in de asielopvang vanuit een kinderrechtenperspectief. Het kinderrechtenverdrag gaat uit van vier basisprincipes: het belang van het kind, non-discriminatie, het inherente recht op leven en het recht op participatie. Het is bovendien opgebouwd uit drie soorten rechten: provisie-, protectie- en participatierechten. Of kinderen toegang krijgen tot wat ze nodig hebben om zich te ontwikkelen, hoort bij de provisierechten. Of ze gehoord worden in beslissingen die over hen worden genomen en een mening kunnen ontwikkelen over wat hen aanbelangt, valt onder participatierechten. Of ze voldoende beschermd worden, hoort bij protectierechten. Alle drie die soorten rechten zijn relevant voor dit actieonderzoek. Uit de bespreking van de deelthema's blijkt dat de rechten van kinderen in de asielopvang nauwelijks gerealiseerd worden, laat staan beschermd.

Ongeschikte infrastructuur

De asielopvang in België vindt plaats in infrastructuur die niet ontworpen is voor bewoning door gezinnen met kinderen, zoals oude legerkazernes, leegstaande kantoorgebouwen van de overheid, kloosters, oude rusthuizen of afgeschreven vakantiedomeinen (Beeckmans & Geldof, 2024). Internationaal onderzoek leert dat de structurele context van onaangepaste infrastructuur

een directe impact heeft op de leefomstandigheden van asielzoekende gezinnen en kinderen (Parviainen et al., 2022).

De fysieke en organisatorische tekortkomingen raken daarenboven rechtstreeks aan fundamentele kinderrechten. Het ontbreken van privacy en van veilige leefruimtes vormen een inbreuk op het recht op privé- en gezinsleven (artikel 16 IVRK en artikel 8 EVRM). De gebrekkige woonomstandigheden en het gebrek aan stabiele ondersteuning hebben negatieve gevolgen voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen.

Daarnaast zijn er niet in alle centra (aangepaste) speelmogelijkheden hetgeen het recht op spel (art. 31 IVRK) in gevaar brengt. Spel is niet enkel een recht maar ook cruciaal voor de ontwikkeling, waarbij de sociale, emotionele, motorische, cognitieve en zintuigelijke ontwikkeling worden ondersteund (Burriss & Tsao, 2002). Werken aan kindvriendelijkheid in het project leidde in een aantal centra tot aangepaste spelruimtes voor kinderen, maar had geen impact op de ruimere infrastructurele beperkingen.

Veiligheid onvoldoende gegarandeerd

Op elk moment in het vluchtparcours worden kinderen blootgesteld aan verschillende vormen van geweld (psychologische, verbaal, fysiek, seksueel en institutioneel) (Keygnaert et al., 2015). Dat geldt ook voor de ervaringen in asielopvang (Saroléa et al., 2021). Doorheen ons actieonderzoek bleek telkens opnieuw dat de veiligheid van kinderen in asielopvang in België momenteel onvoldoende gewaarborgd is. De kinderen rapporteerden in interviews uiteenlopende ervaringen met geweld, gaande van pesterijen tot fysiek en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Ouders waren ongerust over de veiligheid van hun kinderen (Fournier et al., 2022, 2025). In alle onderzochte centra stelden we vast dat de fysieke, seksuele en emotionele integriteit van kinderen onder druk staat. Het vormt in ieder opvangcentrum een (onderschat) probleem. Deze vaststellingen sluiten aan bij bredere Europese signalen over het gebrek aan kwaliteitsvolle opvang voor minderjarigen in verschillende lidstaten (EUAA, 2023).

De huidige werking in de asielcentra heeft een grote destructieve menselijke kost en brengt schade aan kinderen. Bovendien heeft dit ook een zware impact op de opvangmedewerkers die zich dagelijks inzetten voor het welzijn van hun bewoners, maar niet de middelen krijgen om dit te verwezenlijken. Dit is moeilijk of niet te verantwoorden vanuit een kinderrechtenperspectief. Voor kinderen met een vluchtverhaal zorgt dit voor een continuüm aan geweld, met extra schadelijke gevolgen.

Zo kwamen in elke trajectbegeleiding en in vele vormingen casussen ter sprake met ernstige vragen over de veiligheid van kinderen. Vaak ging het om (vermoedens van) incidenten die niet in de officiële incidentenregistratie waren opgenomen. Uit de trajectbegeleiding bleek een sterke onderrapportering, wat op zijn beurt impliceert dat de incidentenregistratie een structurele onderschatting weergeeft van incidenten waarbij kinderen betrokken zijn.

Daarnaast zijn procedures om (vermoedens van) geweld of grensoverschrijdend gedrag te signaleren, te bespreken en mogelijke interventies in te schatten, op vele plaatsen onvoldoende gekend en gedragen. Die vaststelling leidde tot de ontwikkeling van een vormingsmodule over veiligheid. Ook in de trajectbegeleidingen namen veiligheidsvragen veel plaats in. Naast handelingskaders was er nood aan betere en beter gekende procedures bij (vermoedens van) incidenten. Daarom ontwikkelden we samen met de opvangpartners in de loop van het project een aantal oriëntatiefiches voor medewerkers, met concrete handelingskaders bij seksueel grensoverschrijdend gedrag, intrafamiliaal geweld en met gesprekstechnieken met kinderen en ouders die bij dergelijke situaties betrokken zijn.

Om onderrapportering en handelingsverlegenheid verder te verminderen, en uiteindelijk incidenten te voorkomen of te beperken, moeten meldings- en interventieprocedures echter samengaan met een structureel ingebed aanbod van vorming en intervisies. Het is onduidelijk in welke mate dit na afloop van het project verder zal worden uitgerold.

Complexe groepsdynamieken tussen en met kinderen

De collectieve opvangcontext verandert de gezins- en opvoedingsrelaties (Fournier et al., 2022; Van Acker et al., 2024). Het genereert complexe groepsdynamieken tussen kinderen. Die groepsdynamieken vormen vaak een bron van onmacht en bezorgdheid voor kinderen, ouders en opvangmedewerkers. Pesterijen, uitsluiting en hiërarchieën kunnen snel ontstaan en escaleren, zeker gezien de minimale structurele ruimte voor spel, ontspanning en begeleiding op maat. Deze dynamieken hangen samen met structurele factoren zoals overbezetting en gebrek aan activiteiten.

Zowel ouders als medewerkers ervaren hierin beperkingen in hun handelingsmogelijkheden. Ouders voelen zich vaak machteloos, zeker als ze het gevoel hebben dat ze weinig invloed kunnen uitoefenen op wat zich buiten het gezinskader afspeelt, terwijl medewerkers op hun beurt worstelen met de vraag hoe ze kunnen ingrijpen zonder relaties te beschadigen of groepen verder te polariseren.

Deze dynamieken kunnen bovendien snel escaleren. Eén incident of conflict tussen enkele kinderen kan in korte tijd overslaan naar grotere groepen, met een sfeer van wij-zij-denken tot gevolg. In een opvangstructuur is het moeilijk om conflicten te ontmijnen zonder duidelijke methodiek of ondersteuning. Dit onderstreept de nood aan pedagogische begeleiding, structurele aandacht voor groepsvorming en ruimte om spanningen individueel en collectief te verwerken. Enkel door bewust in te zetten op een veilige groepscontext, met voldoende tijd en aandacht voor relationele dynamiek, kan men escalatie voorkomen en ontstaat er ruimte voor verbinding en herstel. Bovendien zorgt een gedeelde aanpak ook voor aandacht voor de meer structurele factoren in het centrum die bijdragen aan verveling of rusteloosheid. Zo heeft het gebrek aan structurele en zinvolle vrijetijdsbesteding van kinderen een invloed op het ontstaan van geweld en conflicten. Vanuit de vormingen leidde het project tot een toegenomen bewustzijn hiervan, met in een aantal centra een ruimer aanbod aan activiteiten voor kinderen en jongeren.

WERKEN IN DE ASIELOPVANG: EEN BAAN EN/OF ENGAGEMENT?

Als tweede vraag analyseren we wat de beleidsmatig georganiseerde opvangcrisis betekent voor de opvangmedewerkers. Welke ruimte is er voor sociale interventies? In de context van de asielopvang zijn de ervaringen van bewoners en medewerkers nauw met elkaar verweven (Geldof et al., 2026). Beide groepen ervaren vormen van institutioneel geweld die inherent zijn aan het opvangsysteem. Institutioneel geweld is een vorm van structureel geweld en verwijst naar formele vormen van geweld, die zijn ingebed in instellingen (Rupesinghe & Rubio Marcial, 1994). Enkele voorbeelden zijn de lange en weinig transparante procedures en de daaruit voortvloeiende onzekerheid voor bewoners, de onaangepaste en soms onveilige infrastructuur om te wonen en werken, onverwachte beslissingen tot sluiting van centra, of het maatschappelijk of politiek discours dat asielzoekers steeds vaker ontmenselijkt. Medewerkers worden hier vaak onvrijwillig een actor én ontvanger van, terwijl bewoners de cumulatieve effecten ervan ondergaan.

Werken in asielopvang is zelfs in goede omstandigheden al complex. De groep van aanvragers van internationale bescherming is bijzonder divers, en niet alleen naar herkomstlanden of culturele achtergronden. Hij omvat ook mensen met meervoudige geweldervaringen en/of trauma's, psychiatrische problemen, chronische ziektes, mensen met een beperking en gezinnen met problematische opvoedingssituaties. Medewerkers worden dagelijks geconfronteerd met heel uiteenlopende noden. Weinig residentiële settings brengen zoveel mensen met verschillende achtergronden en leeftijden zo lang en zo intens samen. Dit vraagt van opvangmedewerkers

dagelijks een divers-sensitieve, traumasensitieve, kindvriendelijke, gezinsvriendelijke en groepsdynamische aanpak om aan welzijn en een veilige leefomgeving te werken.

De dagelijkse werking, met alle wettelijke, logistieke en praktische noodzaken van 'bed-bad-brood', is op zich al tijd- en energierovend. De structurele onderfinanciering van de sector en het chronisch gebrek aan (gespecialiseerde) menselijke middelen, zorgen ervoor dat veel afhankelijk is van de inzet van opvangmedewerkers. Zij proberen dit chronisch gebrek aan middelen te compenseren, met veel personeelsverloop, ziekte en individuele en/of collectieve uitputting tot gevolg.

Welke lessen trekken we nu uit onze interventies in dit project (zie Fournier et al., 2025)?

Investeren in visievorming cruciaal

Meer kindgericht werken vereist een breed gedragen visie op waarom en hoe dit moet gebeuren. Uit de trajectbegeleidingen bleek dat de eerder in het project ontwikkelde visie op een kind- en gezinsvriendelijke opvang (Fournier et al., 2025) vaak nog onvoldoende gekend en gedragen was. Niet iedereen kende de visietekst of had de vormingen kunnen volgen. Evenmin maakte de kindvisie deel uit van het opleidingspakket voor nieuwe opvangmedewerkers, ondanks het hoge personeelsverloop in de sector.

Daarnaast vinden sommige medewerkers dat werken met kinderen niet hun opdracht is. Nochtans heeft nagenoeg elke medewerker contact met kinderen, zeker nu één op drie bewoners kind is. Toch zijn pedagogische competenties maar voor een minderheid van de medewerkers opgenomen in het functieprofiel. Dit is een structurele lacune: de verantwoordelijkheid ten aanzien van kinderen is onvoldoende vertaald naar het organisatiebeleid, het HR-beleid en het vormingsbeleid. Zonder dergelijke verankering blijft een kindvisie in de praktijk te vrijblijvend.

Nood aan een divers- en traumasensitieve houding

De professionele houding van opvangmedewerkers speelt een cruciale rol in het welzijn van kinderen en gezinnen. Een divers- en traumasensitieve benadering vraagt dat medewerkers gedrag breed kunnen begrijpen en vertrekken vanuit vertrouwen in de veerkracht, capaciteiten en waardigheid van bewoners, ongeacht hun achtergrond of gedrag.

Uit de trajectbegeleidingen blijkt echter dat slechts een kleine groep van opvangmedewerkers over een basiskennis van trauma beschikt en dus voldoende kan inschatten hoe dit zich kan uiten in gedrag of interpersoonlijke relaties. Dit zorgt voor handelingsverlegenheid en voor reacties die (onbedoeld) onveilig aanvoelen voor bewoners. Medewerkers nemen soms maar met moeite afstand van de institutionele organisatielogica of van hun eigen familiaal referentiekader. Daardoor verkennen ze het perspectief van bewoners onvoldoende. Dit vergroot het risico op misinterpretaties en problematisering van gedrag, zonder de onderliggende context te begrijpen.

Divers- en traumasensitief handelen vraagt van medewerkers niet alleen kennis, maar ook zelfreflectie, nieuwsgierigheid naar andere leefwerelden en het vermogen om de eigen culturele bril te overstijgen (zie ook Lecoyer et al., 2026). Het vraagt een veel meer structureel ingebouwd beleid van vorming en intervisie van opvangmedewerkers. Anders blijft dit handelen te veel afhankelijk van individuele inzet.

(On)welzijn op het werk

Het welzijn van opvangmedewerkers in opvangcentra staat onder druk. De combinatie van emotionele belasting, structurele onderbezetting en complexe situaties vol onrecht en menselijk leed, leidt in veel centra tot burn-outs en personeelsverloop. De intensiteit van het werk laat weinig ruimte en afstand voor herstel of reflectie.

Dit wordt versterkt door de resultaatgerichte houding van opvangmedewerkers. Zij voelen vaak de druk om situaties ‘op te lossen’, terwijl veel situaties niet onmiddellijk oplosbaar zijn. Procesmatig werk zoals het opbouwen van vertrouwen, het versterken van de netwerken van gezinnen of veerkrachtgericht werken, blijft ondergewaardeerd. Dit tast het gevoel van zingeving bij medewerkers aan.

De context van het huidige asielbeleid leidt ook tot ‘institutionele vermoeidheid’. Medewerkers willen zich bijscholen of verdiepen, maar voelen zich vaak te uitgeput of te weinig gesteund. Wanneer initiatieven zoals vormingen en trajectbegeleidingen dicht bij de werkvloer plaatsvinden, is er wel veel motivatie en betrokkenheid. Dit wijst op een behoefte aan nabije, praktisch haalbare en waarderende ondersteuning. In de opvangcontext vraagt investeren in welzijn op het werk vooral om een fundamentele herwaardering van de tijd, ruimte en mentale energie die nodig zijn om dit werk mensgericht én duurzaam te kunnen uitvoeren.

Noodzakelijke en soms toxische gewenning: een (on)mogelijk evenwicht?

In de opvangsector wegen vormen van institutioneel geweld op bewoners en opvangmedewerkers, zoals we hierboven vaststelden. Soms worden opvangmedewerkers ongewild het gezicht van dat institutioneel geweld. Van opvangmedewerkers vraagt dit een dubbele beweging. Om empathisch te kunnen zijn, is er inzicht nodig in de institutionele gewelddadige dimensies van de opvang- en migratiecontext. Tegelijk is er, om te kunnen blijven werken in deze sector, een bepaalde luchtigheid en gewenning nodig.

Dit is een moeilijk evenwicht. Te veel gewenning aan de 'abnormale' setting van de asielopvang leidt tot blinde vlekken en on-empathische/onmenselijke praktijken. Te veel bewustzijn van het institutionele geweld kan leiden tot machteloosheid. Het gevoel van machteloosheid of het idee dat men bijdraagt aan dat geweld wordt dan destructief voor de opvangmedewerker zelf, met een hoog personeelsverloop als gevolg.

Over/onderschatting van situaties en verzwijgingsmechanismes

Tijdens de trajecten en vormingen observeerden we zowel onderschatting als overschatting van problematische situaties zoals geestelijke gezondheidsproblemen, intrafamiliaal geweld of seksueel grensoverschrijdend gedrag. Soms reageren medewerkers te snel. Tegelijk worden sommige situaties, zelfs bij geweld tegen kinderen, gebanaliseerd of geculturaliseerd, vanuit handelingsverlegenheid, centrumcultuur of verregaande gewenning. De culturalisering is problematisch in twee richtingen: relativeren of opblazen vanuit de 'culturele' bril.

Bovendien reageren medewerkers niet altijd transparant tegenover hogere echelons in de organisatie. Sommigen verzwijgen gebeurtenissen intern, uit schrik voor te weinig actie door de directie of om de bewoners ingrijpende gevolgen (zoals een transfer) te besparen. Andere medewerkers merken bij hun directies een neiging tot te grote risicogevoeligheid of te grote terughoudendheid in complexe situaties zoals intrafamiliaal geweld of seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Gebrek aan transnationale visie en competenties

De begeleiding houdt nog onvoldoende rekening met transnationale gezinsdynamieken, ook al spelen die volop. De meeste niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV's) hebben

nog minstens één levende ouder in het buitenland. Ook de groep alleenstaande ouders is sterk vertegenwoordigd in het opvangnetwerk en velen van hen voeden kinderen samen op met anderen in andere landen, bijvoorbeeld via WhatsApp. Dit blijft deels onzichtbaar, maar is vaak wel voelbaar en van groot belang. Mandaten die (niet)begeleide kinderen en alleenstaande ouders vanuit de achterblijvers meekrijgen, werken door in hun dagelijks leven, op school, in hun loyaliteitsconflicten en in hun toekomstbeeld. Zeker voor NBMV's zou een transnationale aanpak standaard moeten zijn, in samenwerking met de voogd, tenzij dit niet in 'het belang van het kind' is. Ook voor ouders kan deze piste, waarin men samen het transnationaal netwerk benoemt, onderzoekt en versterkt, een ondersteuning zijn.

Meer nood aan een multidisciplinaire aanpak en uitkijken met 'probleem bias'

Vele opvangcentra hebben een multidisciplinair overleg, een waardevol afstemmingsmoment tussen de verschillende diensten. In de concrete invulling van deze overlegmomenten schuilt een risico: te vaak ligt de nadruk op problemen, risico's en tekortkomingen. Deze probleemgerichte bril vergroot de kans op het 'labelen' van kinderen en gezinnen, waardoor hun moeilijkheden de overhand krijgen op hun krachten en mogelijkheden. Men erkent hun veerkracht — vaak net zichtbaar in kleine, alledaagse inspanningen — onvoldoende (Fournier et al., 2022; Groeninck et al., 2019, 2020; Lietaert et al., 2020; Van Acker et al., 2022). Daardoor blijven mogelijke begeleidingspistes onderbenut, omdat er te weinig oog is voor wat er wél al werkt of bereikt is, zowel door het gezin als door het team zelf. Multidisciplinair overleg is gebaat met een aanpak die actief zoekt naar signalen van stabiliteit, coping en groei. Dit vraagt om een gedeelde alertheid binnen teams en om tools die ook de 'stille' veerkracht zichtbaar maken in het begeleiden van gezinnen en kinderen.

Onduidelijkheid over (gedeeld) beroepsgeheim

Ten slotte zorgt het gebrek aan een duidelijk kader rond (gedeeld) beroepsgeheim geregeld voor spanningen in teams. Opnieuw gaan de voorbeelden over gevoelige en frequent voorkomende thema's. Wat als suïcidepreventie nodig is? Welke respons is wenselijk na intrafamiliaal geweld? Wat als triggers bij bepaalde bewoners tot escalatie kunnen leiden, maar deze risico's niet gekend zijn door alle opvangmedewerkers? Moesten ze onder de opvangmedewerkers gedeeld worden, zouden ze aan geweldspreventie kunnen bijdragen. Welke informatie mag of moet gedeeld worden bij verkrachting van een kind dat niet wil dat de ouders op de hoogte zijn?

Directeurs moeten soms beslissingen nemen over transfers van asielzoekers naar andere centra, terwijl ze geen overzicht hebben van het hele dossier. De teams en diensten in de centra hanteerden vaak verschillende visies en werkwijzen (formeel en informeel). Er is grote nood aan een duidelijk kader voor gedeeld beroepsgeheim, zoals dat in sectoren als de Integrale Jeugdhulp (in Vlaanderen) bestaat. Daarnaast is er ook een kader nodig over wat vertelt men wel/niet aan de ouder(s) van een kind dat iemand van het team in vertrouwen heeft genomen. Wat valt onder ouderlijke macht en wat valt onder het recht op privacy van een kind of jongere, rekening houdend met de inhoud en ernst van de gedeelde informatie en de leeftijd en maturiteit van het kind?

Gedeelde ervaringen van bewoners en opvangmedewerkers: spiegelen en isomorfisme

Doorheen het onderzoek ontdekten we dat opvangmedewerkers en de gezinnen in de centra meer gemeen hebben dan op het eerste zicht blijkt. Elk op hun manier leven bewoners en medewerkers in een voortdurende overlevingsmodus. We zagen vormen van isomorfisme: medewerkers hanteren soms gelijkaardige relationele strategieën als de gezinnen die ze begeleiden (Geldof et al., 2026).

Gezinnen en opvangmedewerkers ervaren de centra als een soort van tussenruimte, gekenmerkt door onzekerheid en voortdurende tekorten. De omgang met dagelijkse onzekerheden neemt de energie weg van langetermijnvisie en -projecten. Ouders vinden soms amper de energie en ruimte om te investeren in zichzelf en hun gezin omdat hun verblijfsstatuut onzeker is. Opvangmedewerkers en directies vinden in de dagelijkse crisismodus niet de tijd en ruimte om te investeren in de toekomst van het centrum, noch in de infrastructuur, noch in de interne processen.

Zowel bij opvangmedewerkers als bij bewoners kan deze voortdurende onzekerheid leiden tot wrevel, frustratie of juist tot vermijding. Beiden ontwijken relationele interacties en diepgang, '*omdat je er toch niks aan kan veranderen*'. Een dergelijke afscherming (of bescherming?) kan ontsporen in een selffulfilling prophecy van deconnectie.

Tegelijk zien we dat ouders en opvangmedewerkers gelijkaardige veerkrachtstrategieën ontwikkelen. Deze spiegeleffecten van eerder defensieve en veerkrachtstrategieën kunnen elkaar beïnvloeden en versterken, wat zowel een beschermend als belemmerend effect kan hebben op de relatie binnen het centrum.

KINDEREN IN ASIEL: ZIJN KINDERRECHTEN DAN GEEN MINIMALE 'BASIC'?

Als laatste reflecteren we over de beleidscontext, die steeds minder ruimte laat voor verbetering en sociale interventies zoals het afgelopen project. In de huidige context van (georganiseerde) opvangcrisis (Groeninck et al., 2025) en gevraagde budgetverminderingen ligt het accent bij Fedasil, het federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers, op "Fix the basics". Die basics worden klassiek ingevuld als 'bed, bad en brood' voorzien. Als onderzoeksteam pleiten we voor een bredere opvatting.

Een veilige omgeving waarin kinderen een deel van hun jeugd opgroeien, met maximale kansen op ontplooiing en gegarandeerde kinderrechten, zou tot de 'basics' van het asielbeleid moeten behoren, ook als dat noodgedwongen is. De fysieke, seksuele en emotionele integriteit van kinderen zou een hoofdprioriteit moeten zijn. Veel van het geweld (of het nu gaat om direct slachtofferschap of getuige zijn van) kan beperkt worden door te investeren in basisvoorwaarden: veilige en aangepaste infrastructuur, voldoende en goed opgeleid personeel, kindvriendelijke ruimtes, robuuste en doorleefde procedures en een positief leefklimaat. Inzetten op kind- en gezinsvriendelijkheid vermindert de kans op grensoverschrijdend gedrag en andere incidenten, zorgt voor minder spanningen tussen bewoners en begeleiders en verbetert zo de algemene leefbaarheid van de collectieve centra.

Om een breder en duurzamer intern draagvlak voor een meer humane opvang te creëren, is er nood aan doorgedreven vorming, coaching en intervisie voor alle teamleden. Dit aanbod is best structureel ingebed in het personeelsbeleid van elk centrum en van elke opvangpartner, zeker omwille van het hoge personeelsverloop in de sector. Inhoudelijk moet vorming inspelen op concrete praktijksituaties en gericht zijn op een gedeelde visie en competenties en het psychosociaal welzijn van het team. De meervoudige expertise en vaardigheden die nodig zijn om met deze doelgroep te werken, vragen om een aanpak waarin opvangmedewerkers kunnen leren, maar ook afstand kunnen nemen, reflecteren en uitwisselen over goede praktijken.

De intensiteit van het werk in opvangcentra, in combinatie met de regelmatige confrontaties met trauma, verlies en onrecht, maken medewerkers extra kwetsbaar voor secundaire traumatisering en burn-out. Daarvoor is een actiever welzijnsbeleid nodig, dat inzet op preventie en snellere detectie en (zorg)reactie. Dit omvat o.a. regelmatige reflectie- en debriefmomenten, maandelijkse intervisie, toegang tot psychosociale ondersteuning en een open teamcultuur waarin zorgen bespreekbaar

zijn. Beter omgaan met de noden van kinderen speelt daarin een cruciale rol. Crisissituaties met kinderen, waarbij opvangmedewerkers zich machteloos en niet ondersteund hebben gevoeld, hebben een enorme negatieve impact op zingeving van het werk.

BESLUIT: DE LAT MOET HOGER, NIET LAGER

Vandaag bestaat bijna de helft van de bewoners van het asielopvangnetwerk in België uit kinderen en gezinnen. Kinderrechten, veiligheid en integriteit van kinderen in opvang zijn echter onvoldoende gegarandeerd, ondanks de diepgaande inzet van opvangmedewerkers, die proberen al bricolerend het institutionele geweld van het beleid te compenseren.

De voorbije vijf jaar kregen we een onderzoeksmandaat om bij te dragen aan een humaner en kindgerichter opvangbeleid, met onderzoek en met interventies als vormingen, trajectbegeleidingen en tools. Ondanks de duidelijke stappen voorwaarts zijn de huidige asielcentra in België nog steeds niet geschikt om kinderen enkele jaren van hun kindertijd te laten doorbrengen.

Het realiseren van de internationale kinderrechten, met als erkend principe '*the best interest of the child*' vereist een fundamentele paradigmaverschuiving. Zolang collectieve opvangcentra noodzakelijk zijn (wat niet de beste opvangcontext is voor gezinnen en kinderen), moeten ze meer zijn dan tijdelijke verblijfplaatsen die alleen aan minimale vereisten in de kwaliteitshandboeken moeten voldoen (maar die er in de praktijk vaak niet aan voldoen). Opvangcentra moeten volwaardige verblijfplaatsen zijn waar kinderen kunnen leven, leren, groeien en herstellen.

Fedasil en de opvangpartners in België krijgen daar alleen de tijd noch de middelen voor. Beleidsmakers kiezen ervoor om de opvang 'zo sober mogelijk' te houden, vanuit de illusie dat dat het aantal aanvragen zal doen verminderen. Een duurzaam opvangbeleid vereist ook voldoende buffercapaciteit, zowel op vlak van infrastructuur (voldoende plaatsen en geschikte ruimtes) als op vlak van menselijke middelen. Teams moeten kunnen rekenen op extra ondersteuning tijdens piekmomenten of bij crisissituaties. Dit vraagt om flexibele inzet van personeel, voldoende reservecapaciteit en een beleid dat gericht is op welzijn en werkdrukverlaging. Bij elke sluiting van opvangcentra wordt de expertisedrain van de sector groter en (negatief) impactvoller.

Het opvangbeleid en het opvangnetwerk staan dan ook voor cruciale keuzes. De huidige Belgische regering wil de opvangcapaciteit tot één derde afbouwen en het budget van Fedasil meer dan

halveren. De realiteit op het terrein zou wel eens een stuk weerbarstiger kunnen zijn dan het publieke en populistische opbod rond het 'strengste asielbeleid ooit'.

Zelfs als de huidige afbouwdoelstellingen maar gedeeltelijk worden gehaald, staat de leefkwaliteit voor de bewoners en de werkkwaliteit voor opvangmedewerkers verder onder druk. Het punt waarop toxische gewenning aan een context van institutioneel geweld schuldig verzuim wordt, komt steeds dichterbij. Dat besef verhoogt de druk op de opvangmedewerkers nog verder. Een opvangbeleid dat kinderrechten niet als basis garandeert, is niet alleen onhoudbaar voor bewoners, maar ook voor het werkveld zelf.

ACKNOWLEDGEMENTS AND DISCLOSURE OF INTEREST AND FUNDING

Dit artikel bouwt verder op het rapport 'Kinderrechten en veiligheid: basics voor het opvangbeleid. Lessen uit 5 jaar onderzoek naar kinderen in asielopvang' (Fournier et al., 2025). Dit project werd mee mogelijk gemaakt door financiering van het Belgische AMIF-programma van de Europese Unie (AMIF 45-04 'Kansen voor begeleide kinderen in opvang versterken', 2020-2022, & AMIF-project 093-125 'Verspreiden en operationaliseren van de visie op opvang en begeleiding van kinderen en gezinnen in het opvangnetwerk' 2023-2025) en cofinanciering van het Kenniscentrum Gezinswetenschappen Odisee. KdG Hogeschool investeerde in het project Onderweg met kinderen op de vlucht en cofinancierde het AMIF-project. Alle materiaal is beschikbaar op https://kcgezinswetenschappen.odisee.be/kind-zijn-in-een-asielcentrum.

REFERENTIES

Beeckmans, L., & Geldof, D. (2024). Reconsidering the interrupted housing pathways of refugees in Flanders (Belgium) from a home-making perspective: A policy critique. *Housing Studies*, *39*(5), 1129–1151. https://doi.org/10.1080/02673037.2022.2102155

Burriss, K. G., & Tsao, L. L. (2002). Review of research: How much do we know about the importance of play in child development? *Childhood Education*, *78*(4), 230–233. https://doi.org/10.1080/00094056.2002.10522188

EUAA. 'Children in the reception system' in Asylum Report 2023, May 2023. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Children_in_migration_-_asylum_applicants

Fournier, K., Van Acker, K., & Geldof, D. (2021). Visietekst 'Begeleide kinderen & gezinnen in de asielopvang'. Brussel, Kenniscentrum Gezinswetenschappen, Odisee Hogeschool. https://www.kcgezinswetenschappen.be/sites/default/files/publicaties/visietekst_def.pdf

Fournier, K., Van Acker, K., Geldof, D., & Heyerick, A. (2022). Kind zijn in een asielcentrum. Kansen versterken voor gezinnen na de vlucht. Leuven, Acco. https://www.odisee.be/sites/default/files/public/2022-06/Kind%20zijn%20in%20een%20asielcentrum_WEB.pdf

Fournier, K., Van Acker, K., & Geldof, D. (2024). Hoe kindvriendelijk is je asielcentrum? Een analyse-instrument gebaseerd op de "Visietekst Begeleide kinderen & gezinnen in de asielopvang". Brussel, Odisee Hogeschool, Kenniscentrum Gezinswetenschappen, 40 p. https://www.odisee.be/sites/default/files/public/2024-07/analyse-instrument%20NL-versie%20online.pdf

Fournier, K., Van Acker, K., Lavent, M., Geldof, D. Cornu, A., & Piessens, A. (2025). Kinderrechten en veiligheid: basics voor het opvangbeleid. Lessen uit 5 jaar onderzoek naar kinderen in asielopvang. Brussel, Kenniscentrum Gezinswetenschappen Odisee. https://www.odisee.be/sites/default/files/public/2025-12/Lessons_learned_NL.pdf

Fournier, K., Van Acker, K., & Geldof, D. (2026). Asielzoekende kinderen in België: een kinderrechtenanalyse van de opvangcontext. *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht*, *48*(7/8), 260–266.

Geldof, D., Debruyne, P., Groeninck, M., & Vandevoordt, R. (2025a). De contraproductiviteit van het huidige asiel- en integratiebeleid. *Samenleving & Politiek*, *32*(7), 20–23. https://sampol.be/2025/09/het-huidige-asiel-en-migratiebeleid-is-contraproductief

Geldof, D., Fournier, K., Van Acker, K., Lavent, M., Cornu, A., & Piessens, A. (2025b). Waarom asielcentra niet veilig zijn voor kinderen. Sociaal.net, 12/12/2025. https://sociaal.net/achtergrond/waarom-asielcentra-niet-veilig-zijn-voor-kinderen

Geldof, D., Fournier, K., & Van Acker, K. (2026). Isomorphism between refugee families and social workers: A socio-spatial and temporal perspective on social work in asylum centres in Belgium. *European Journal of Social Work*, *29*(1), 176–187. https://doi.org/10.1080/13691457.2025.2496248

Groeninck, M., Meurs, P., Geldof, D., Wiewauters, C., Van Acker, K., De Boe, W., & Emmery, K. (2019). Veerkracht in beweging. Dynamieken van vluchtelingengezinnen versterken. Garant.

Groeninck, M., Meurs, P., Geldof, D., Van Acker, K., & Wiewauters, C. (2020). Resilience in liminality: How resilient moves are being negotiated by asylum-seeking families in the liminal context of asylum procedures. *Journal of Refugee Studies*, *33*(2), 358–370. https://doi.org/10.1093/jrs/feaa031

Groeninck, M., Carlier, L., Debruyne, P., Geldof, D., Orsini, G., Van den Bogaard, R., & Vandevoordt, R. (red.) (2025). Vluchtelingengezinnen na erkenning. Barrières en trajecten naar inclusie. Acco. https://www.odisee.be/sites/default/files/public/2025-04/9789464677430_Vluchtelingengezinnen_NL_WEB%20voor%20free%20access_29042025.pdf

Keygnaert, I., Dias, S. F., Degomme, O., Devillé, W., Kennedy, P., Kováts, A., De Meyer, S., Vettenburg, N., Roelens, K., & Temmerman, M. (2015). Sexual and gender-based violence in the European asylum and reception sector: A perpetuum mobile? *European Journal of Public Health*, *25*(1), 90–96. https://doi.org/10.1093/eurpub/cku066

Kloosterboer, K. (2009). Kind in het centrum. Kinderrechten in asielzoekerscentra. http://www.kind-in-azc.nl/docs/kind_in_het_centrum.pdf

Lecoyer, K., Taşpınar, B., Peeters, S., Emmery, K., & Geldof, D. (2026). Liefde in kleur. Biculturele relaties in een superdiverse samenleving. Acco.

Lietaert, I., Verhaeghe, F., & Derluyn, I. (2020). Families on hold: How the context of an asylum centre affects parenting experiences. *Child & Family Social Work*, *25*(S1), 1–8. https://doi.org/10.1111/cfs.12706

Parviainen, H., Lämsä, R. Kiviruusu, O., & Santalahti, P. (2022). Parenting in place: The reception centre as the spatial context for laying the foundations for asylum-seeking children's healthy development. *Health & Place*, *76*, 102823. https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2022.102823

Piessens, A., & Van Daele, S. (2025). *Het opvangcentrum door kinderogen. Een instrument om de beleving van kinderen die in een opvangcentrum verblijven te verkennen en te begrijpen.* KdG Hogeschool. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.24132.54401

Rupesinghe, K., & Rubio Marcial, C., (ed.) (1994). *The culture of violence*. United Nations University Press.

Saroléa, S., Raimondo, F., Crine, Z. (2021). Through the Eyes of the "Vulnerable": Exploring Vulnerabilities in the Belgian Asylum System. VULNER Research Report 2. https://doi.org/10.5281/zenodo.7179724

United Nations. (1989). Convention on the Rights of the Child.

United Nations, Committee on the Rights of the Child. (2013). General Comment No. 14 (2013)-the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)

Van Acker, K., Groeninck, M., Geldof, D., Meurs, P., & Wiewauters, C. (2022). Holding hope and mastering the possible: Mapping resilient moves of asylum-seeking and refugee families post arrival. *European Journal of Social Work*, *26*(3), 547–560. https://doi.org/10.1080/13691457.2022.2063808

Van Acker, K., Fournier, K., & Geldof, D. (2024). On declining parental agency and institutionalized forms of parentification: Narratives of changing parenthood among refugee families and social workers in collective reception centres. *European Social Work Research*, *2*(2), 150–167. https://doi.org/10.1332/27551768Y2024D000000014

van Daele, S., & Piessens, A. (2021). Onderweg. Hoe kinderen op de vlucht hun schooltijd en hun vrije tijd beleven. KdG Hogeschool, Expertisecentrum Pedagogische Ondersteuning in Kinderopvang en School. https://onderweg.kdg.be/rapport

Vandenhole, W., Erdem Türkelli, G., & Lembrechts, S. (2024). *Children's rights, a commentary on the convention on the rights of the child and its protocols* (2nd ed.). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781035316847

Zijlstra, A., Menninga, M., van Os, E., & Kalverboer, M. (2020). They ask for protection: An exploratory study into experiences with violence among unaccompanied refugee children in Dutch reception facilities. *Child Abuse and Neglect*, *103*, 104442. https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104442